ШЛЯХ ДО ВОЛІ

Щоденна газета революційних повстанців України (махновців).

Ч. 1 | Середа 26 листопаду 1919 р. | Ч. 1

Редакц. й головна контора: Катеринослав, Проспект, ч. 97 (на другому поверсі).

Ціна окремого числа:

У Катеринославі . . 2 карб. 50 коп.
Поза Катеринославом 3 „
Організаціям . . . 1 „
Повстанцям . . . . дурно.

Працюючі! Вогонь обгорнув всю ненависну будову контр-революції. Киньмо кожен з нас оберемок палива в цю пожежу й станьмо до будування своєї вільної оселі. За працю! За утворення вільного радянського ладу!

Вийшла Українська газета

„БОРОТЬБА“ -

орган Української Комуністичної Партії (Боротьбистів).

Редакція міститься: Проспект, ч. 97, 3-й поверх.
Передплата і заяви — приймаються, для повстанців — даром

ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ

Штабу Революц.-Повст. Армії України (махновців)

на 25 листопаду.

На всіх участках фронту без змін.

Рідка стрілянина з рушниць, кулеметів і гармат.

Т. В. О. Наштабарм **ТАРАНОВСЬКИЙ.**
Черговий член штабу **ЩУСЬ.**

Катеринослав, 26 листопаду.

Гремлять гармати, вистукують кулемети...

І це все тут під боком, на тому березі Дніпра.

Революційний нарід сміливо повстав за краще майбутнє і скидає з себе ланцюги денікінської „Єдиної - Неділимої“...

Історичні події відбуваються нині у Катеринославі. Щось значнійше за Паризьку комуну, ось велетенське та грізне.

Є краса невимовна у боротьбі, є насолода у бойовищу. Він був собі ще вчора жалкий раб, але сьогодні вже став вільним лицарем волі, борцем за долю своїх братів і над головою у нього має прапор визволення.

Визволення мусить бути повним, вичерпуючим.

Воля політична, економична, національна, воля особи... Воля без жадних обмежень!

Вступ війська батька Махна до Катеринославу дав всім творчим революційним і культурним силам велику можливість разгорнутися яко мога ширше, але чомусь то не всі хотять використати цю можливість. Наприклад — українські культурні діячі... Де вони? Що вони поробляють? Де їх любов до рідного народу і цілковита відданість справі, про що вони так гаряче доводили завше? Чи вони може соромляться мозулястих рук махновця і чекають на ще якесь «визволення», більш „делікатне“?

Українські інтелігенти мусять негайно ж стати до роботи і залишити своє кволе і нікчемне бідкання та скарги на долю. І коли вони цього не зроблять—хай не претендують тоді на будь—яку ролю у визвольному русі і хай памятають, що нарід зроду не пробачить їх каїнової поведінки.

Українському працюючому людові потрібні українська газета і книжка, школа, лекція, виставки...

І на це все він чекає від тебе, український інтелігент!

Вилазь же, голубе, на свій білий, облиш своє боязливе животіння і прикладом власної праці доведи народові, що слово твоє не є далеким від діла.

КОНАННЯ.

Нащій доморослій контр-революції, в лиці денікінщини, цілковито не везе.

Виведений нею на робітниче селянських кістках кривавий будинок раптом почав валитися. Удар по ньому було зроблено як раз з того боку, звідки його найменьше чекали. І цей удар зроблено твердо та слушно.

Керовники контр-революції, генерали та поміщики з'явилися і цього разу напрочуд великими дурнями та сліпаками.

Поява у них в тилу повстанської армії здалася їм спершу випадковою та не досить серьозною. Але величезні втрати, які вони потерпіли від повстанців-махновців, примусили їх зняти з північного фронту досить значну частину свого війська, аби розпочати справжню війну з повстанською армією. Проте вони були цілком певні в тому, що вони розтрощать махновців та що через якийсь тиждень—другий від махновщини і сліду ніякого не залишиться.

Але швидкий та рішучий

удар повстанців по Катеринославу пустив по вітру ці їх надії. Останніми їх активними зусиллями було стремління затиснути махновську армію з двох боків в Катеринославському районі. Протягом півтора—двох тижнів вони розробляли плян нападу на махновців, але замість цього їх самих було побито під П'ятихатками та Запорожжям, під Олександровськом та Нікополем. А нині, розбиті в багатьох районах, не знаючи звідкіля їм погрожує все новий та новий напад повстанців, вони перейшли від наступу до мізерної оборони. В Сінельниково, під Олександровськом, під Катеринославом — скрізь вони тичуться невдало без певного військового наміру та певного тляху.

Та все це геть лише один кінець палаючого денікінського будинку. Північ та південь денікінщини теж кидається під ударами революції та через внутрішній розклад армії. Новоросійськ, згідно повід., занято зеленими повстанцями; в Ростові теж коїться щось кепське задля кадетів. Червона Великоросійська армія широкою хвилею суне на Україну, примушуючи денікінців відступати на протязі величезного фронту. І в той-же самий час серед самої денікінської армії йде розклад.

Не наступ, навіть не оборона, а, здається, переводиться зараз повне ліквідування всіх білогвардійських фронтів.

Безсумнівно, що почалося конання всієї денікінщини. Промине тиждень—другий і контр-революція зробить ще декілька судорожних рухів, перед тим як здохнуть під нещадними ударами махновців.

Велика буде заслуга революційних повстанців в цьому історічному акті. Заклик до смертельної боротьби та знищення Української і Всеросійської контр-революції буде належати переважно ім.

І ця заслуга дасть всі права революційному повстанству, яко єдиній, реальній, організованій силі селян та робітників, зайняти центральну позіцію керовників в післяденікінську добу під час політичного та соціального будівництва. До цього менту потрібно буть готовим.

Ми мусимо підготуватись і ми підготуємось.

МАРИН.

Урок минулого.

Чорна зграя хижих круків реакції налетіла на Україну слідом за відступаючими військами Троцького і К-о. І цю катастрофу ми, правдиві українські революціонери, вбачали здалегідь.

„Чиста справа потрібує чистих рук“—каже стара поговірка, і отже у Троцького з товариством як раз руки були забруднені. Їх гаслом стало єзуїтське—„Мета виправдує заходи“, а нарешті дійшло до того, що ці „заходи“ перетворилися для них у мету.

Берестейський мир, дика навала банд Муравьова на Україну, надзвичайки, розстріли соціялістів і співробітництво з полицаями та провокаторами, знущання з національної душі українського народу, подавлення революційної творчости народу шабльонним, позиченим у самодержавія бюрократично централістичним апаратом, комісари, комісари і комісари...

Ось ті передумови, що створили відповідний грунт приходові Денікіна, предтечею якого був сам Троцький.

Нині, коли революційний нарід України повстав проти Денікіна, ми мусимо глянути наперед і рішуче сказати, що нам не по дорозі з Троцьким та Троцькими, бо з Великої Революції може вийти лише perpetuum mobile: Троцький—Денікін—Троцький—Денікін, і так без кінця та краю...

Досить партійних експериментів на крові народу.

Досить з нас панування партійних генералів,

Досить гидотної грызні поміж партіями за владу.

Революційний нарід України сам скинув з себе п'яту Денікіна. Дайте ж йому самому і збудувати своє незалежне життя шляхом революційної творчости, а не по вказівкам партійних чиновників...

Хай живе революційна творчість робітників та селян України!

Олелько.

ТЕЛЕГРАМИ.

Петрашівка, Новомоск. повіту 24—XI. Настрій в цьому районі революційно-повстанський. Селяне охоче йдуть до війська, всі щиро допомагають повстанцям. Закладено повстанські комітети. Інтелігенція стала до культурної роботи й допомагає поширювати відозви повстанців. Скликаються наради селян для угворення органу задля внутрішнього економичного самоврядування. Кулаки розбігаються. (Ретаг).

Царичанка, Кобеляцького повіту 25—XI. Повстанський кіш імени тов. Матяша під керуванням тов. Огія розбив отряд білих в кількости 400 багнетів. До сотні білих залишилося на місті порубленими. До рук повстанців трапила добра військова здобич. (Ретаг).

Бахмач, 15—XI. Місто і станция Бахмач захоплено повстанським військом. («Повстанець»).

М. Канів, 17—XI. 10-м отрядом Повстанського полку захоплено м. Канів. Отряд білих під натиском повстанців розбігся по лісах. Захоплено багато майна і ріжної зброї. Весь повіт цілком звільнено від білих. Населення радо зустрічає повстанців. («Повстанець»).

М. Таращ, 17—XI. м. Ставище захоплено 10-м повстанським отрядом. Ворог відступив

Весела казка з сумним кінцем про Федору-Дуру та про генерала Шкуру або-ж як із Шкури вийшов... ремінець.

Жила собі Федора-Дура,
Що ввесь гукала вік:
„Врятує генерал нас Шкура!“
І зараз Шкуру смик!

Але пробач мені, читачу,
(Не знаю як Вас звать!),
Що маю вередливу вдачу
З кінця розпочинать.

Бо зараз надто час біжучий
Спита з Вас кожний: „Ну?
„Почалась казка ця ципуча
„В Ростові на Дону?!“

Авже-ж, читачу, Ви вгадали
І бачите самі:
Навіщо-б час ще марнували
На той початок ми!

Ну, а тепера я вже далі
Розповідать почну...

То значить казку так почали:

— В Ростові на Дону
Чогось з'явилася фігура,
Що мала дикий шал -
Та йменням два: Федора-Дура
Й Денікін генерал.
На той би шал потрібно ліку,
То-б може він й пропав—
Та Бог Федору—Недоріку
Все з зіллям обминав.
І ось пишалася Федора,
Гукала на ввесь світ:
—„Хоч народилась я й учора--
„Сьогодні-ж «Троцький» цить!
„Залиш з Росією амури,
„Бо маю війська тьму,
„Ще маю генерала Шкуру,..
„З долон тебе візьму.

„А ти,—не вартий навіть канта,—
„Що на моїх штанах,
„Ти не лякаешься Антанти?
„Ще й лізеш, мов реп'ях?
„Залиш, кажу-ж бо, авантюри,
„Бо Шкурі лиш звелю—
„Стрибне враз генерал мій Шкура
„З Ростова й до Кремлю!
„І ти і військ твоїх частини
„Зайграють шкереберть!
„Оттак з Ростовської перини
„Вам заподію смерть“.

За цим зібрала ця Федора
Численну панську рать:
Щоб від „чекістского позора“
Росію рятувать.
Звеліла вичистить погони...
І всі, хто крав й не крав,
Як тільки задзвонили в дзвони,
До лав струнко став.

Лиш вишикувалась в лави
Денікінців сім'я,
Федора—генерал наш бравий—
Почав вервти ім: «Я»...
Тай гикнув—бо смашна вечера:
Дві гуски та гиндик,
Мов схтіли вилетіть тепера
Й отай счинили: „Гик!“...
(Бо, бач, хоч в генеральскім пузі,
А тісно втрьох лежать
Та щей в горільчаній калюзі
З незвички спочивать).
Й з цим контр-революціонери:
Дві гуски з гиндиком,
Заснули в пузі ненажери
На віки-вічним сном.
А той гукав знов до громади:

на с. Володарку. Переслідування ворога продовжується.

(„Повстанець“).

М. Сквіра. В с. Березневата в Гайдамацькім лісі оперирує повстанський отряд Клименко. 10—11-й отряд Клименко зробив наскок на м. Володарку, де розбив та захопив в полон 12 козаків, 3 старшин 52 Виленського полку.

Одеса, 12—XI. Регулярними військами Української Народньої Республіки занято м. Одеса. Захвачено багато військового майна, цілі полки білих перейшли на бік республіканських військ. («Повстанець»).

Знаменка, 20—XI. Республіканським військом без бою занято ст. Знаменку.

(«Повстанець»).

Відозва комісії по скликанню робітниче-селянських з'їздів.

Товариші робітники та селяне!

До вас, що скинули ярмо білогвардійщини, до вас, будівничих нового, ясного, вільного життя, звертаємся ми, комісія по скликанню робітниче-селянських з'їздів, з гарячим закликом.

Працюючий люд! Могутнім ударом свого революційного повстанського війська (махновців) до щенту ти розбиваєш золотопогонну наволоч. Не стерпіла вільна душа селянина та робітника знущання над своїм „святая святих“—над його волею. Прокинувся працьовник, випростуючи свої могутні руки, і вмент розлетілась нікчемна купка денікінської наволочи. Смертельно поранено ворога працюючих, його звалено, але-ж він все ще живе, все мріє, все намагається знову з'організувати розбиті, нікчемні недобитки золотопогонників, він мріє знову затягнути робітництво та селянство в свою смертельну петлю. В передсмертних муках конання він ще плекає надію звалити революційний пролетаріят повстанства, він ще намагається клятими карними шкуровськими загонами втишити бунтівників. Але даремні його надії. Не випустить селянство кров'ю здобуте право на вільне життя.

Браття селяне та робітники! Треба раз назавжди доконати свого одвічного ворога—буржуазію. Треба, аби ця боротьба була остання між Працею та капіталом, необхідно одностайно та організовано довести цю останню боротьбу до кінця. Як-що не зробимо цього—ми загинемо. Армія повстанців мужньо бореться на всіх фронтах, але армія без тилу—ніщо. Армія—це голова, а тил—тулуб одного тіла революції. Задля того-ж, аби голова була здоровою—потрібно мати здоровим і тулуба. Немає страху у тих, хто бореться спільно, організовано. Тил повстанської армії—це всі працюючи маси. Щоб-же повстанська армія докінчила як найшвидче свою справу, потрібно, організувати ці маси. В пляномірности та організаційности працюючих—ось де полягає запорука кінечної перемоги. Хто-ж буде організовувати ці маси, хто буде закликати іх до самодіяльности? Ніхто, крім вас самих, позаяк справа визволення від рабства—есть справа самих працюючих. Ваші народні ради негайно ж повинні братись за скликання робітниче-селянських з'їздов (волосних, районних і т. и.) і на цих з'їздах вони, працьовники, самі вирішайте свою долю, самі розв'язуйте всі свої найпекучійші господарські питання, самі куйте своє власне щастя. Час не жде і гаятись—найтяжчий злочич. Боротьба, уперта й остання боротьба іде не на життя, а на смерть і надходить уже та врочиста година, коли здійсняться заповідні мріі всіх працюючих про вільне, ясне, братерське життя. Організуйтесь! В єднанні працюючих—сила.

Всі ваші рішення, постанови та резолюції надсилайте до комісії по скликанню робітниче-селянських з'їздів обрану на окружному робітниче-селянському з'їздові, в. м. Олександровську (28 жовтня—2 грудня 1919 р.).

Комісія по скликанню робітниче-селянських з'їздів.

Адреса: Ревволенсовіт, Проспект, № 107, комісія по скликанню з'їздів.

Спогади подоріжжа.

Сумно шелестить пожовкла трава, осіннє сонце сипле золоте проміння на суху, дзвінку землю; тихий, але різко-холодный вітер оповіщає про кінец осені.

Недавно скінчались бійка з кадюками. Перемогли. Настрій бадьорий. Жартуючи, козаки загортуються в драні шинелі, піджаки, свитки й, навіть, попівськи ряси—й все військо має комично-серьозний вигляд.

„Полетиш, гендикінець, швидче Павлуші з хлівуші“...

Але дивно: після вдалої бійки нашу частину відтягли назад верстов на сорок і тут почали рить шанці.

Ми зупинились в Р—ні, а відступаючий ворог за С—ою, так, що між нами невтральна зона була верстов на 65—70.

Козаки незадоволені, що ім не дають змоги гнать далі ворога, якого так вдало розбили під Мар'янівкою.

„До зіми треба ліквідувать золотопогонну наволоч, а ми чомусь відступаємо“!..

Врешті почали поширюватись уперті чутки, що директорія ще не оголосила війни Денікінові і тому ми мусили не битись з білими.

„Невже київський урок не показав директорії правильної лінії поведінки?“

„Невже гнила Антанта може діктувать українському революційному селянству?“—запитують козаки.

А архикнязі й „світловерхи“ все-ж не давали змоги йти в бійку, бо всі „високі“ й „світлі“ покладалися на ласку Антанти.

Козаки ясно зрозуміли, що

—„Я кличу всіх у бій,
„Хто прислужитись з Вас е радий
„Вітчизні дорогій!
„Не діждуть Ленін й Троцький зроду
„Поперти нас назад!
„Бо ми несем Росії згоду,
„Державність, спокій, лад!
„Поміщикам несем маєтки,
„А фабрикантам—все...
„(Хапайте-же, дітки, хто з Вас меткий
„У росіян усе!)
„Народу ми даруєм волю—
„Бо-ж вік він працював...
„(Що-ж то за волю—ей! ніколи
„Я й в вічі не видав!)
„Ну, а робочим?... Що-ж робочим...—
„Торішній з фабрик дим!

„Щоб серед них було охочим
„Нас згадувати чим.
„А на Вкраїну, на Петлюру
„Й на поміч іх—начхать!
„Ми всі гуртом: Ви, я та Шкура
„Все зможем звоювать!
„Беріть-же, дітки; хто що стріне,
„Багато є добра!
„За Русь! За матушку єдину
„Та за царя—ура!“
„Ура!“—гукнули всі одразу.
Пришлась ім річ оця
До смаку... Не було іх сказу
Ні міри, ні кінця!
І тут стояв сам вірний Шкура—
Страшний, мов бронєвік!—
Не знавши, як Федора-Дура
Йому вкоротить вік.

Бо тільки фронт його почнеться,
Де трапиться біда—
До Шкури крик його несеться:
„А ну-ка ке сюда!“

І Шкура скілько раз, мов сокіл,
На генеральский крик
Летить було сердега—покіль
Не висунув язик..

А врешті з Шкури стала й Шкурка:
Не стало козака—
Так, мов якась-то дохла курка...
Федора-ж все-гука:

— „Туди! Сюди!“—все не вгавае...

Як звідкись взявсь Махно:
Він смик за Щкуру й розглядае—
Крий Боже! Що воно?
У Шкурку знитивсь спершу Шкура,
А нині—що за грець!?—
Вглядається Федора—Дура
І бачить: ремінець!

Пізніш так Осінь, баба хмура,
Скінчила казку цю:
Повісилась Федора-Дура.
Не вірнім... ремінцю.

Дірки з бублика.

ім на петлюрівському фронті немає чого сидіти, а треба йти в тил, йти туди, де ллється кров селян, де стогнуть пригнічені під п'ятою жандармів...

Галицька старшина Н-й частини цілком поділяла революційно-повстанську думку наших козаків і згодилась технично допомогти нам, коли ми відірвемось від регулярного війська.

(Далі буде).

Олександер.

* * *

О, схаменись,
Людством проклятий, Бог війни!
Вже піднялись
Від сліз річки, мов в дні весни.
Весь світ в крові
І трупом вкрита вся земля.
Нема любви—
Лиш смерть невпинно скрізь гуля.
О, перестань,
Ти, грізний Бог пітьми,
Збірати дань
Страшну, криваву між людьми.
Коли людей
Тобі не жаль, хоч би жалів
Сиріт, дітей
І їх нещасних матерів...
Поглянь на них:
Їх батько десь в землі лежить,
А їх самих
Ти хочеш з голоду вморить.
Все їх добро,
Цей вислід праці тяжких літ
З вогнем пішло
Твоїм жерцям кривавим в слід.
Пустелі скрізь,
Де села пишно так цвіли
З крові, та сліз
Річки повсюду протекли.
Хоч не дивись на світ
Кругом лиш страшні сни.
О, схаменись,
Людством проклятий, Бог війни!

Копельгородський.

Парлямекський соціялізм і робітничі союзи.

Не один раз можно в сучасний мент почути розмови, читати всякі заклики ріжних партій про те, що робіники можуть добитися своїх прав і свого положення в парлямменті. На думку деяких соціялістів парляментська боротьба, по самій суті своїй, не може нічого дати робітничій клясі. Прагнучи до створення сутоклясової політичної партії, яка б захищала його інтереси в парляменті, пролітаріят обдурює себе думкою, начеб то політичні партії можуть мати суто-клясовий характер. Суто-клясових партій ніколи не було й не буде з такої причини: кляс—це спільність інтересів, а партія—спільність думок. Люди з ріжними економичними інтересами можуть мати подібні думки по цілиму ряду питань через це партія неминуче переливається по-за межі кляси. Партія не може не приймати до себе всіх осіб, які ій співчувають, не зважаючи на те, до якої там вони кляси не належать. Отже суто-клясова партія—це внутрішня неможливість. І з инших боків політична партія не придатна для оборони пролетарських інтересів. Всяка партія предбачає управителів і управляємих, провідників і натовп; парляментське представництво стоіть далеко від маси робітничої кляси для того, щоб безпосередньо підлягати її контрольові. Парляментська діяльність вимагає великого рівня освіти, який звичайному робітникові недоступний. Через це управління партією природньо зосереджується в руках людей, які або цілком нічого спільного з пролетаріатом не мають, або виходців з пролетаріату, які цілком порвали звязки з умовами життя пролетаріяту. Далі—парлямент сам по собі не є боротьба, а співробітництво кляс. Парляментська діяльність складається з дрібної парляментської роботи. Беручи участь в такій роботі, партія одмовляється від революційного відношення до істнуючого суспільства. При роботі в парляменті цілком можливі погодження для якихось цілів з иншими парляментськими партіями і, значить, замість боротьби з буржуазними партіями, співробітничає з ними. Оце основна причина, того, що, не зважаючи на все прагнення марксістської соціяль-демократії зберегти вірність своєму революційному прапорові, не зважаючи на осуди того соціялізму, який рахує не на революцію, а на соціяльні реформи, цей соціялізм не тільки не поступається своіми позиціями, а фактично панує по всіх соціялістичних партіях світу. Парляментський соціялізм виявив нездатність свою до переведення жадного серйозного заходу в інтересах пролетаріяту. Але мало цього. Парляментський соціялізм просто-таки шкідливий: він підтримує серед робітників цілком нездійсниму думку, що начеб то можна осягнути мету соціялізму без жадних зусиль та боротьби, просто шляхом парляментського голосування. Парляментський соціялізм губить в масах революційний настрій. За панування парляментського соціялізму, соціялістична діяльність рядового соціяліста сходить тільки на те, що він час-від-часу подає голоса за соціялістичного депутата. Робітник звикається з думкою, що боротьба за соціялістичний ідеал лежить не на ньому, а на його провідниках, і стає байдужим до соціялізму. Жадна політична організація не придатна для революційного соціялізму. Єдиною суто-клясовою пролетарською організацією є робітничі союзи, які по самій суті своїй, не можуть приймати нікого, крім робітників. Робітничий союз не відірваний від робітничої кляси, як партія, а складає з нею одно ціле. В цьому союзі немає провідників і натовпу тому, що справи робітничого союзу безпосередньо цікавлять рядового робітника і для його цілком зрозумілі й приступні; життя робітничого союзу проходить у безпосередній взаємодіяльности з масою робітничої кляси. Найголовніше—робітничий союз працює не по співробітництву з буржуазією, а по безпосередній боротьбі з нею. Через це робітничий союз не тільки єдина суто-клясова організація робітничої кляси, а і єдина организація, яка проводить клясову боротьбу з капіталістами. Отже, справжній клясовий соціялізм не може бути нічим иншим, як сіндікальним соціялізмом. В протилежність до соціялізму парляментського, він повинен опіратися не на партію, а на робітничі союзи. Сіндікальний соціялізм не вірить в допомогу парляменту. Через це він може сподіватися тільки самодопомоги робітничої кляси: робітникові нема чого надіятись ні на кого, крім себе самого. Засоби боротьби до сучасного часу за поліпшення становища робітничої кляси мали значіння тільки підготовче в напрямку остаточної боротьби, яка має зруйнувати капіталістичний лад і створити новий. Зараз йде соціяльна руїна, яка проглине старий світ і приведе до переходу засобів виробництва до рук робітничих союзів-сіндікатів. Пролетаріят повинен безпосередньо захопити потрібні йому права у боротьбі з капіталістами, полишаючи на боці вплив на законодавство.

Сіндіналіст.

Швидче до праці.

Товариші робітники вільного Катеринославу!

Моторошно стає, дивлячись на вашу недбалість.

Ми за весь час революції з гордістю рахували робітників авангардом соціяльної революції. Зараз-же, коли ми увіходимо дійсно в царство соціялізму, визволяючись від усяких влад, що нас гноблять, чомусь то ми іменно в потрібний мент, коли вимагає обов'язок революції, перестали бути авангардом її.

Кров наших товаришів-повстанців, що полягли за наше визволення, вимагає від нас не тільки праці, але й того, щоб ми самі йшли знищувати ті банди офицерства, що залишился не разбитими. Робітники повинні покинути всякі балачки, взяти до рук бомби, гранати та зброю і бити до єдиного білогвардейця, щоб ніхто більше не зміг перешкоджати нашому вільному будівництву.

І так, товариші робітники, ми повинні знати, що для тих товаришів-повстанців, котрі залишилися лежати на великому тернистому шляху, також світило сонце, також були матері, діти і жінки, котрих вони залишили і пішли сміло, без рем. ства в бій.

Ми повинні усі стати в ряди військової повстанческої армії, котра несе смерть усьому огидному і загнивщому ладові, на руінах котрого відроджується зоря нового, вільного, живого людського життя.

Тільки тоді ми знов наладимо своє економичне життя і забезпечимо своїх матерів, жінок та дітей.

І так, товариші, зіллємося всі единним, вільним духом помсти, перемоги та завзятости до нового життя.

К.

Редагує: Редакційна колег'я.

Видавець: Культ.-Просв. Відділ Револ.-повстанської армії України (махновців).

Товариші, перечитавши нашу газету, не рвіть її, а передайте своєму товаришеві, хай і він прочитає. З рук до рук, з хати до хати.